

ГАБРИЕЛ ГАРСИЯ МАРКЕС
СЕДЕМНАЙСЕТ ОТРОВЕНИ
АНГЛИЧАНИ

Превод от испански: Боряна Цонева, 1993

chitanka.info

Първото, което направи впечатление на госпожа Пруденсия Линеро, когато влязоха в пристанището на Неапол, бе, че миришеше като пристанището на Риоача. Разбира се, не го сподели с никого, защото нямаше кой да я разбере в стария презокеански кораб, претъпкан с италианци от Буенос Айрес, които се връщаха в родината си след войната, но вече не се чувстваше толкова самотна, изплашена и откъсната от света на своите седемдесет и две години и след тежкото осемнайсетдневно плаване, разделило я с близките и с дома ѝ.

Още призори бяха видели светлините на сушата. Пътниците станаха по-рано от обикновено, облечени в нови дрехи, със свити сърца пред неизвестността на пристигането, и тази последна неделя на борда се превърна в единствена от цялото пътуване. Госпожа Пруденсия Линеро беше сред малкото присъстващи на литургията. За разлика от предишните дни, когато ходеше из кораба облечена почти в траур, за слизането на брега си бе сложила кафява роба от грубо ленено платно, с колана на свети Франсиск на кръста, и кожени сандали, с които не приличаше на поклонница само защото бяха прекалено нови. Плащаше предварително — беше обещала на Господ, че ще носи дългите монашески одежди до смъртта си, ако ѝ окаже милостта да отиде в Рим да види Негово светейшество, и смяташе, че вече я е получила. В края на службата запали свещ на Светия дух за смелостта, която ѝ бе вдъхнал да понесе бурите в Карибско море, и каза по една молитва за всяко от деветте си деца и четиринайсетте внуци, които в този момент я сънуваха във ветровитата нощ на Риоача.

Когато се качи на палубата след закуска, животът на кораба бе променен. Багажът бе струпан в салона за танци сред всевъзможни предмети, купувани от италианците из приказните пазарчета на Антилите, а върху тезгяха на бара имаше един макак от Пернамбуко, затворен в клетка с железни орнаменти. Беше сияйно августовско утро. Прекрасна неделя от ония лета след края на войната, в които светлината бе като откровение, а огромният кораб се плъзгаше плавно с болезнени стонове по гладката повърхност на морето. Мрачната крепост на херцозите Д'Анжу започваше едва-едва да се откроява на хоризонта, но пътниците по палубата вярваха, че разпознават близки места, сочеха напосоки, без да са сигурни, и викаха радостно на южняшки диалекти. Госпожа Пруденсия Линеро, която по време на пътуването си бе спечелила много приятели, бе се грижила за децата,

докато родителите ходеха на танци, и дори бе зашила едно копче на униформата на капитана, изведнъж ги видя чужди и различни. Запознанствата и човешката топлина, които ѝ бяха помогнали да преодолее първоначалната носталгия в тропическата леност, сега бяха изчезнали. Клетвите във вечна любов, давани в открито море, се стопиха с приближаването на пристанището. Госпожа Пруденсия Линеро не познаваше изменчивата природа на италианците и си помисли, че злото не се таи в чуждите сърца, а в нейното, защото само тя отиваше там, откъдето останалите се връщаха. Сигурно с всяко пътуване е така, помисли тя, почувствала се за първи път болезнено чужда, докато наблюдаваше от палубата останките от унищожени светове на дъното на морето. Внезапно едно много красиво момиче близо до нея я стресна с ужасения си писък:

— Мamma mia!^[1] — извика тя и посочи дъното. — Погледнете там!

Беше някакъв удавник. Госпожа Пруденсия Линеро видя трупа му, поклацан от вълните, плешив мъж на зряла възраст, с неестествено жив вид и с отворени лъчезарни очи с цвета на утринно небе. Беше в официален костюм, с брокатена жилетка, лачени обувки и свежа гардения на ревера. В дясната си ръка стискаше малко пакетче, увито в луксозна хартия, а бледите му вкочанени пръсти се бяха сгърчили, вкочпени във фльонгата на панделката, единственото, което бе успял да хване в момента на смъртта.

— Трябва да е паднал от някоя сватба — подхвърли един офицер от кораба. — През лятото става често из тези води.

Беше мимолетен призрак, защото бяха влезли в залива, и други неща, не така зловещи, отвлякоха вниманието на пътниците. Госпожа Пруденсия Линеро продължи да мисли за нещастния удавник, чието сако се люлееше в дирята на кораба.

Щом навлязоха в залива, насреща им изскочи грохнал влекач и ги поведе между множеството останки от бойни кораби, разбити през войната. Колкото повече навлизаха сред ръждясалите отломъци, водата ставаше по-мръсна от петната мазут, а жегата по-непоносима от горещината в Риоача в два следобед. На другия край на прохода неочаквано изплува целият град, осветен от лъчите на обедното слънце, изпълнен с химерични дворци и стари шарени къщурки, сгушени в гънките на хълмовете. Тогава от размътеното дъно се

надигна нетърпима воня, в която госпожа Пруденсия Линеро разпозна смрадта от изгнили раци в двора на къщата ѝ.

Докато траеше маневрата, пътниците с радостни възклицания разпознаваха близките си сред тълпата на кея. Повечето от тях бяха повяхващи красавици с пищни гърди, пристегнати в траурни дрехи, заобиколени от рояци невероятно красиви деца и дребни пъргави съпрузи от безсмъртната порода мъже, които четат вестника след жените си и се обличат като прилежни писари независимо от горещината.

Сред тази пъстра празнична суматоха някакъв старец с жалък вид и просешко палто вадеше от джобовете си пълни шепи малки пиленца. Изведнъж те изпълниха целия кей, писукаха лудо навсякъде и само защото бяха вълшебни, много от тях продължаваха да тичат живи, след като безчувствената към чудесата тълпа бе минала през тях. Фокусникът беше оставил шапката си на земята, но никой не му хвърли от борда дори дребна монета милостиня.

Очарована от приказния спектакъл, сякаш изпълнен в нейна чест, понеже само тя благодари, госпожа Пруденсия Линеро не забеляза кога спуснаха трапа и лавина от хора заля кораба с вой и стръв като при пиратски абордаж. Зашеметена от ликуващите и от тежката воня на развален лук от потните им прегръдки, блъскана от ордата носачи, които яростно се бутаха да докопат повече багаж, се почувства заплашена от същата безславна смърт като пиленцата на кея. Тогава седна върху дървения си сандък с боядисани железни ъгли и остана безстрашна, като шепнеше безкрайни молитви за спасение от изкушенията и опасностите в земята на неверниците. Там я намери капитанът, самотна след отминалото бедствие в опустелия салон.

— Забранено е да се стои тук по това време — обърна се той учтиво към нея. — Мога ли да ви помогна с нещо?

— Трябва да изчакам консула — отговори тя.

Така беше. Два дни, преди да отпътува, големият ѝ син бе изпратил телеграма до консула в Неапол, негов приятел, и го помоли да ѝ помогне във формалностите, за да продължи към Рим. Бе му съобщил името на кораба, часа на пристигането и бе пояснил, че може да я познае по монашеските дрехи на Франсисканския орден, които тя щеше да носи при слизането. Показа се толкова твърда в намеренията си, че капитанът ѝ позволи да изчака още малко, въпреки че вече

наближаваше часът за обяд на екипажа, столовете бяха обърнати върху масите и моряците миеха палубата с кофи вода. Наложих се да местят няколко пъти сандъка ѝ, за да не го намокрят, но тя невъзмутимо сменяше мястото си, без да престава да се моли, докато накрая я изведоха от салона за танци и седна под палещите лъчи на слънцето сред спасителните лодки. Капитанът я завари така малко преди два часа следобед, цялата плувнала в пот в скафандъра си на послушничка, да ниже безутешно безкрайни молби към Бога, покрусена и печална, едва сдържаща сълзите си.

— Безсмислено е да продължавате с молитвите — каза ѝ този път хладно той. — Дори Господ излиза в отпуск през август.

Обясни ѝ, че по това време на годината половин Италия е по плажовете, особено в неделя. Поради естеството на работата си може би консултът не бе в отпуск, но със сигурност нямаше да е в кабинета си преди понеделник. Единственото разумно нещо бе да отиде на хотел, спокойно да си почине през нощта и на другия ден да се обади в консулството по телефона, чийто номер сигурно можеше да намери в указателя. Госпожа Пруденсия Линеро бе принудена да се съгласи с него и капитанът ѝ помогна да мине през митническите власти и да обмени пари. После я качи в едно такси и помоли да я отведат в някой приемлив хотел.

Разнебитената кола, в миналото очевидно служила за катафалка, заподскача по пустите улици. Госпожа Пруденсия Линеро за миг помисли, че двамата с шофьора са единствените живи същества в този град на призраци, висящи по жиците наред улицата, но прецени също, че човек, който бърбори толкова много и така разпалено, не би имал време да навреди на една нещастна и самотна жена, преодоляла всички опасности на океана само за да види папата.

В дъното на лабиринта от улици проблясваше морето. Таксито продължи с друсане покрай горещата и пуста плажна ивица, пълна с множество ярко боядисани хотелчета. Не спря пред никое от тях, а се запъти право към най-невзрачното, разположено в обществена градина с големи палми и зелени пейки. Шофьорът остави багажа на сенчестия тротоар и увери подозрителната госпожа Пруденсия Линеро, че това е най-почтеният хотел в Неапол.

Любезен и красив пиколо нарами сандъка и я взе под грижите си. Заведе я до импровизиран асансьор с метални решетки в празното

пространство на стълбището и заплашително запя с пълен глас някаква ария на Пучини. Сградата бе стара, позакърпена, на девет етажа и на всеки от тях имаше различен хотел. Госпожа Пруденсия Линеро за миг помисли, че халюцинира, затворена в клетка за кокошки, която се издига бавно в средата на кънтящото мраморно стълбище, и че стряска хората по скъсани долни гащи в най-интимните им колебания и кисели оригвания. На третия етаж асансьорът се разклати и спря, носачът прекъсна пеенето, дръпна ромбовидната решетка и с галантен поклон посочи на госпожа Пруденсия Линеро временния ѝ дом.

Тя видя посърнал юноша зад дървен тезгях във фоайе с цветни витражи и растения в медни саксии. Хареса го от пръв поглед, защото имаше ангелски къдрици като малкия ѝ внук. Хареса ѝ името на хотела, гравирано върху бронзова табела, хареса ѝ миризмата на карболова киселина, хареса висящата папрат, тишината и златистите лилии на тапетите. Излезе от асансьора и сърцето ѝ се сви. Група английски туристи по къси панталони и летни сандали дремеха в дълга редица удобни кресла. Бяха седемнайсет на брой, насядали симетрично, сякаш един и същи образ се повтаряше многократно в галерия от огледала. Госпожа Пруденсия Линеро ги погледна разсеяно и видя само дълга редица от розови колене, които приличаха на късове свинско месо, окачени на куки в месарница. Вместо да тръгне към рецепцията, стреснато отстъпи назад и влезе обратно в асансьора.

— Да отидем на друг етаж — каза тя.

— Само на този има трапезария, signora^[2] — отговори носачът.

— Няма значение — настоя тя.

Пиколото сви примирено рамене, затвори асансьора и довърши арията си, докато се изкачваха на петия етаж. Тук всичко бе по-небрежно, притежателката бе цъфтяща леля, която говореше лош испански, а фотьойлите във фоайето бяха празни. Трапезария наистина нямаше, но имаше уговорка близката гостилница да обслужва клиентите на хотела с намаление. Госпожа Пруденсия Линеро реши да остане една нощ, убедена от красноречието и чара на съдържателката, а се почувства и някак облекчена от факта, че във фоайето няма спящи англичани с розови колене.

Спалнята беше със спуснати щори в два часа следобед и в полумрака се чувстваше горска прохлада и тишина, подходяща човек да си поплаче. Щом остана сама, госпожа Пруденсия Линеро пусна

двете резета и за първи път от сутринта уринира оскъдно и мъчително, което ѝ помогна да си възвърне самочувствието, загубено по време на пътуването. Свали сандалите и колана, изтегна се на лявата страна на спалнята, прекалено широка и самотна за нея, като остави сдържаните сълзи да бликнат от другия извор.

Не само че за пръв път напускаше Риоача, но това беше един от малкото случаи, в които изобщо излизаше от дома си, откакто децата ѝ си създадоха семейства и я напуснаха, а тя остана само с две босоноги индианки да се грижи за безчувственото тяло на съпруга си. Половината от живота ѝ премина в спалнята с онова, което бе останало от единствения мъж, когото бе обичала и който прекара в летаргия близо трийсет години, проснат върху дюшек от кози кожи в ложето на младежката им страст.

Миналия октомври болният отвори очи в неочакван проблясък на разум, разпозна хората около себе си и помоли да извикат фотограф. Доведоха стареца от парка, с огромния фотоапарат с черно покривало и магнезиева светкавица за домашни снимки. Той сам поръчваше снимките: „Една за Пруденсия, заради любовта и щастието, които ми даде в живота“ — каза. Снимаха я първа. „Сега още две за любимите ми дъщери Пруденсита и Наталия“ — продължаваше той. Направиха ги. „Още две за синовете ми, гордост за семейството с тяхната обич и благоразумие“ — нареждаше. И така, докато хартията свърши и се наложи фотографът да отиде вкъщи, за да вземе още. В четири следобед в стаята вече не се дишаше от магнезиевия дим и от струпалите се роднини, приятели и познати, дошли да получат своите снимки, инвалидът започна да губи сили в леглото, сбогува се с всички и им помахаша с ръка, сякаш отпътува от света на борда на някакъв кораб.

Смъртта му не донесе на вдовицата очакваното от всички облекчение. Напротив, беше така покрусена, че децата ѝ се събраха да видят с какво могат да я утешат. Тя им отговори, че единственото, което иска, е да отиде в Рим да види папата.

— Ще ида сама в монашеските дрехи на свети Франсиск — предупреди тя. — Дала съм обет.

Единственото удоволствие, което ѝ остана от годините на бдение, бе удоволствието да плаче. На кораба делеше каютата с две монахини, които слязоха в Марсилия, и прекарваше дълго време в

банята, за да се наплаче без свидетели. Хотелската стая в Неапол бе единственото подходящо място да се наплаче на воля, откакто бе напуснала Риоача. И би плакала до следващия ден, до тръгването на влака за Рим, ако не беше съдържателката, която в седем часа почука на вратата, за да я предупреди, че ако не отиде навреме в гостилницата, ще остане без вечеря.

Служителят от хотела я придружи. Свеж вятър подухваше от морето и на плажа се виждаха няколко души, които се къпеха под слабите лъчи на залязващото слънце. Госпожа Пруденсия Линеро последва служителя по стръмните тесни улички, едва сега започнали да се пробуждат от неделния следобеден сън, и неочаквано се намери на сянка под навес с наредени маси за хранене с карирани червени покривки и консервни кутии вместо вази с хартиени цветя. Единствените посетители в този ранен час бяха самите сервитьори и един беден свещеник, който дъвчеше хляб и лук в един отдалечен ъгъл. Когато влезе, усети върху себе си погледите на всички, привлечени от кафеникавите ѝ монашески дрехи, но не се смути, защото осъзнаваше, че присмехът на околните е част от покаянието. Сервитьорката събуди състраданието ѝ, защото беше руса и хубава, говореше напевно и тя реши, че сигурно след войната в Италия е много лошо, щом такова момиче трябва да работи в кръчма. Въпреки всичко се почувства добре във ведрата атмосфера под навеса, а мирисът на яхния с дафинов лист от кухнята възбуди глада ѝ, потиснат от тревогите на деня. За първи път от много време нямаше желание да плаче.

Въпреки това не успя да се нахрани добре — беше ѝ трудно да се разбере с русата келнерка, макар симпатична и търпелива, а и единственото месо, което предлагаша, бяха пойни птички, каквито в Риоача отглеждаха в клетки. Свещеникът, който се хранеше в ъгъла, накрая ѝ стана преводач и се опита да ѝ обясни, че Европа все още търпи последиците от войната и е истинско чудо да има дори диви птички за ядене. Но тя отказа.

— Все едно да изям собственото си дете — рече тя.

Трябваше да се задоволи със супа от фиде, порция варени тиквички със сланина и парче хляб, твърдо като камък. Докато се хранеше, свещеникът се приближи и я помоли да го почерпи с чаша кафе. Беше югославянин, но бе живял в Боливия като мисионер и говореше тежък и изразителен испански. Видя ѝ се обикновен човек,

но бе доста окаян, ръцете му бяха отблъскващи, с изпочупени мръсни нокти и така непоносимо дъхаше на лук, сякаш винаги миришеше така. Въпреки всичко се бе посветил в служба на Бога и за нея бе удоволствие да срещне разбиране у някого толкова далеч от дома.

Разговаряха бавно, чужди на натрапчивата шумотевица, която ги обграждаше все повече с прииждането на клиентите. Госпожа Пруденсия Линеро вече си бе изградила категорична представа за Италия. Не ѝ харесваше. И не защото хората бяха малко нахални, което бе достатъчно, нито затова, че ядяха птички, което вече беше прекалено, а заради лошия навик да оставят удавниците на произвола на съдбата.

Свещеникът освен кафето си бе поръчал за нейна сметка и чаша грарра^[3] и се мъчеше да я убеди, че лесно дава оценки с лека ръка. По време на войната била създадена много ефикасна служба, която да издирва, да установява самоличността и да погребва в свещената земя многобройните удавници, плуващи на разсъмване в Неаполския залив.

— От векове — заключи свещеникът — италианците са осъзнали, че човек има само един живот и се мъчат да го изживеят колкото е възможно по-добре. Това ги е направило пресметливи и непостоянни, но ги е излекувало от жестокостта.

— Корабът дори не спря — настояваше тя.

— Те уведомяват властите на пристанището по радиото — обясни свещеникът. — Сигурно вече са го прибрали и погребали с Божията воля.

Спорът помрачи настроението и на двамата. Госпожа Пруденсия Линеро бе свършила да вечеря и едва тогава забеляза, че всички маси са заети. В съседство безмълвно се хранеха полуголи туристи, сред които и няколко влюбени двойки, които се целуваха, вместо да ядат. На масите в дъното до бара се бяха настанили хора от квартала и играеха на зарове, пиеха някакво безвкусно вино. Госпожа Пруденсия Линеро осъзна единствената причина, довела я в тази отблъскваща страна.

— Смятате ли, че ще бъде трудно да видя папата? — попита тя.

Свещеникът ѝ отговори, че през лятото няма нищо по-лесно. Папата бе на почивка в Кастелгандолфо, но всяка сряда следобед даваше публична аудиенция на поклонници от цял свят. Таксата бе съвсем дребна: дващест лири.

— А колко взима светият отец да изповяда някого? — попита тя.

— Папата не изповядва никого — възмути се свещеникът — освен кралете, разбира се.

— Не виждам защо да откаже тази милост на една бедна жена, дошла от толкова далече — настоя тя.

— Дори някои крале, въпреки че са крале, не са го дочакали — рече свещеникът. — Но кажете, сигурно е някакъв ужасен грях, щом сте дошли сама от толкова далече единствено да се изповядате пред светия отец.

Пруденсия Линеро се замисли за миг и свещеникът за първи път я видя да се усмихва.

— Пресвета Дево Марийо! — възкликна тя. — Стига ми да го зърна. — И добави с въздишка, изтръгната сякаш от дълбините на душата ѝ. — Това е мечтата на живота ми!

В действителност все още бе уплашена, тъжна и единственото ѝ желание бе да си тръгне веднага не само от това място, а и от Италия. Свещеникът, вероятно решил, че тя е безнадежден случай, ѝ пожела късмет и отиде на друга маса да си изпроси кафе.

Когато излезе от кръчмата, тя намери града променен. Изненада се от слънцето, все още на хоризонта в девет вечерта, и се стъписа от шумната тълпа, заляла улиците, привлечена от свежия бриз. Не можеше да се диша от пушека и трясъка на побеснелите мотопеди. Караха ги голи до кръста мъже, прегърнати от красивите си жени, проправяха си път, подскачаха и се провираха сред окачените свински бутове и сергиите с дини.

Настроението беше празнично, но на госпожа Пруденсия Линеро ѝ се стори като катастрофа. Изгуби се. Изведнъж се озова на някаква мрачна уличка с посърнали жени, седнали пред вратите на почти еднакви къщи, чиито червени мигащи светлини я накараха да потръпне от ужас. Добре облечен мъж с масивен златен пръстен и диамантена игла на вратовръзката вървя след нея известно време, като ѝ говореше на италиански, а после на английски и на френски. Като не получи отговор, извади от джоба си пакет пощенски картички, показа ѝ една и само бегъл поглед ѝ бе достатъчен да изпита чувството, че минава през ада.

Побягна ужасена и в края на улицата пред нея отново блесна морският залез и усети гнилата миризма, като на пристанището в Риоача. Сърцето ѝ се успокои. Разпозна лъскавите хотели по пустото

крайбрежие, зловещите таксита, диаманта на първата звезда на огромното небе. В края на залива видя на кея самотния кораб, с който бе пристигнала, огромен, с осветена палуба, и почувства, че той вече няма нищо общо с нейния живот. Сви вляво, но не може да продължи, защото улицата бе задръстена от тълпа зяпачи, едва удържани от полицейска кола. Цяла редица линейки чакаше с отворени врати пред сградата на нейния хотел.

Като надничаше зад гърбовете на любопитните, госпожа Пруденсия Линеро отново видя английските туристи. Извеждаха ги един по един на носилки, всички бяха безжизнени и достолепни и продължаваха да изглеждат еднакви — образ, повторен многократно, с униформените си вечерни костюми: фланелен панталон, вратовръзка на диагонални райета и тъмно сако с емблемата на Trinity College^[4], избродирана на горния джоб. Съседите, надвесени от балконите, и зяпачите, изпълнили улицата, ги брояха в хор като на стадион, докато ги изкарваха. Бяха седемнайсет. Сложиха ги в линейките по двама и ги откараха с оглушителен вой като при военна тревога.

Изтощена от толкова ужаси, госпожа Пруденсия Линеро се качи в асансьора, натъпкан с гости от другите хотели, които говореха на неразбираеми езици. Започнаха да слизат на всички етажи, с изключение на третия, където вратите бяха отворени, всички лампи светеха, но нямаше никого нито на рецепцията, нито в креслата във фойето, където бе видяла розовите колени на седемнайсетте заспали англичани. Съдържателката на петия етаж коментираше възбудено нещастieto.

— Всички са мъртви — каза тя на госпожа Пруденсия Линеро на испански. — Отровили се със супа от стриди на вечеря. Представете си! Стриди през август!

Подаде ѝ ключа от стаята, обърна ѝ гръб и продължи да обяснява на другите клиенти на своя диалект: „Понеже тук няма столова, всеки, който си легне, осъмва жив!“

Като едва съдържаше сълзите си, госпожа Пруденсия Линеро пусна резетата на вратата. После избута до нея писалището и фотьойла и накрая сложи сандъка, като непреодолима барикада срещу ужаса в тази страна, където се случваха толкова неща едновременно. После облече вдовишката си нощница, легна по гръб на спалнята и отправи

седемнайсет молитви за вечния покой на душите на седемнайсетте отровени англичани.

Април 1980

- [1] Майчице! (ит.) — Б.пр. ↑
- [2] Госпожа (ит.). — Б.пр. ↑
- [3] Гроздова ракия (ит.). — Б.пр. ↑
- [4] Колежът „Света Троица“ (англ.). — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.